

A gímszarvas egyes agancsméreteinek változása Baranyában 1990-2022 között

Helstáb György

Vadgazda mérnöki mesterképzési szak, levelező

MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Belső témavezető: Prof. Dr. Csányi Sándor, egyetemi tanár, MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Szakdolgozatomban megvizsgáltam, hogy van-e összefüggés a klimatikus hatások és az gímszarvas egyes trófeaparaméterei között, valamint hogyan alakult a bikák agancsának tömege és szárhossza a vizsgált időszakban. Feldolgoztam a témában általam fellelt magyar és angol nyelvű szakirodalmi forrásokat. Elemzésemhez az Országos Vadgazdálkodási Adattár 1990-2022 közötti trófeabírálati adatait (az elejtett gímbikák számát, életkorát, az agancs tömegét és szárhosszát), valamint a HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt. adatbázisából származó meteorológiai adatokat használtam fel. A gímszarvas agancs növekedésére leginkább hatással lévő, októbertől júniusig terjedő időszakra korlátoztam le a vizsgálatomat. A bikák életkora szerint a trófea-adatokat három korcsoportba (fiatal 1-4 éves, középkorú 5-9 éves és öreg 10-13 éves) soroltam, és az agancs tömegének és szárhosszának vizsgálata során súlyozott átlaggal számoltam. A meteorológiai adatállományból a havi átlaghőmérsékletet, havi maximum és minimum hőmérsékletet, havi csapadékösszeget és a napfénytartam havi összegét gyűjtöttem ki. Továbbá havi és éves közepes hőingást számoltam ki és kigyűjtöttem a téli éghajlati indexek alakulását. Leíró statisztikai elemzéseket, és az összefüggések vizsgálatához lineáris korrelációs analízist végeztem.

Eredményként megállapítottam, hogy a meteorológiai tényezők és az agancsok nagysága közötti kapcsolat korosztályonként változó. Az öt évnél idősebb korcsoportok esetében az átlaghőmérséklet, minimum és maximum hőmérsékletek és a napsütéses órák számának növekedése általában pozitív hatással van az agancsméretekre, míg a fiatalabb korosztály esetében ezek a tényezők negatív hatásúak. A téli éghajlati indexek hatása ellentétes a fentiekkel korcsoportonként. Az adatok elemzése alapján kijelenthető, hogy a Baranya megyében lőtt gímszarvasok agancsai alapján nem igazolhatók jelentős, a kiemelkedő trófeákat, illetve az állomány minőségét veszélyeztető klimatikus hatások.